Átlátható értékelési szempontok és értékelőtáblázatok tervezése MI-vel

Kapcsolódó tananyag: M4-T2-MLC4

1 A FELADAT elemzése	2 Szempontok egyeztetése	3 ELLENŐRZÉS MI-vel	4 KIPRÓBÁLÁS tanulói munkákon

CSOPORTOS GYAKORLAT: ÉRTÉKELŐTÁBLÁZAT FEJLESZTÉSE ÉS KIPRÓBÁLÁSA

Feladat: A tanári csoport a tanulók nézőpontjából átdolgoz egy értékelőtáblázatot. Először megállapodik abban, hogy mi igazolja legjobban a tanulási eredményeket. Ezután MI-vel ellenőrzi a megfogalmazások érthetőségét, végül példákon próbálja ki a táblázatot, mielőtt véglegesíti.

Időtartam: 60 perc

Munkaforma: 4–5 fős tanári csoportok, lehetőleg azonos képzésben, szakmacsoportban vagy munkaközösségben dolgozó tanárokból.

Eszközök és anyagok: Egy valódi, értékelhető feladat, egy generatív MI-eszköz, egy értékelőtáblázat-sablon, két anonimizált tanulói munka vagy kitalált eset, valamint egy közös dokumentum.

Kulcsgondolat: az átlátható értékelőtáblázat nemcsak az osztályozást szolgálja. Abban is segít a tanulóknak, hogy már a beadás előtt megértsék, mitől lesz jó a munkájuk.

Szerepek a csoportban

Szerep	Fő feladat
Csoportvezető	Figyeli az időt, és biztosítja, hogy mindenki szóhoz jusson.
A tantervi összhang felelőse	Ellenőrzi, hogy a szempontok összhangban vannak-e a tanulási eredményekkel, az értékelési követelményekkel vagy a kompetenciákkal.
A tanulók képviselője	Ellenőrzi, hogy a tanulók már a feladat megkezdése előtt megértenék-e a szöveget.

Szerep	Fő feladat
Az MI-eszköz kezelője	Beírja a közösen elfogadott promptokat, és elmenti a fontos válaszokat.
Jegyző	Rögzíti a megállapodásokat, a módosításokat és az elutasított MI-javaslatokat.

A gyakorlat menete

1. A feladat kiválasztása: A csoport egy olyan valódi feladatot választ, amelyet már értékel: bemutatót, projektet, műhelygyakorlatot, beszámolót, szakmai szimulációt, kész terméket vagy portfóliót.

2. A tanulási eredményt igazoló teljesítmény meghatározása: Mielőtt az osztályzatokról beszélne, a csoport megválaszolja: mit kell a tanulóknak elkészíteniük vagy bemutatniuk ahhoz, hogy igazolják, mit tanultak?

3. Egyéni szempontgyűjtés: Minden tanár önállóan leír három, általa alapvetőnek tartott szempontot. Ezután a csoport összehasonlítja ezeket, és összevonja az ismétlődő vagy nagyon hasonló szempontokat.

4. Első közös megállapodás: A csoport 4–5 szempontban állapodik meg. Elhagyja azokat, amelyek nem tanított elemeket, általános hozzáállást vagy nem megfigyelhető jellemzőket értékelnek.

5. Ellenőrzés MI-vel: A csoport arra kéri az MI-t, hogy értékelési szakértőként vizsgálja meg a szempontokat. Keresse meg a kétértelmű megfogalmazásokat, az átfedő szinteket, a torzításokat, a nem egyértelmű szövegeket és a nehezen igazolható szempontokat.

6. Kipróbálás: A csoport két valódi, anonimizált tanulói munkán vagy két kitalált eseten alkalmazza az értékelőtáblázatot. Ha két tanár ugyanazt a szintleírást eltérően értelmezi, át kell fogalmazni azt.

7. Tanulói változat: A végleges értékelőtáblázat közérthető nyelven készül. Rövid bevezetője elmondja, mit értékelnek, mit nem, és hogyan segítheti a táblázat a tanulókat a munkájuk javításában még a beadás előtt.

8. Közös lezárás: Minden csoport bemutat egy fontos változtatást, amelyet az MI javaslata alapján végzett el, és egy másikat, amelyről a tanári csoport saját szakmai megítélése alapján döntött.

Csoportmunka-sablon

Elem	A tanári csoport megállapodása
Az értékelendő feladat vagy produktum	
Kapcsolódó tanulási eredmény, kompetencia vagy tantervi követelmény	
A tanulók által beadandó vagy bemutatandó, megfigyelhető teljesítmény	
A félreértések elkerülése érdekében NEM értékelt elemek	

A tanári szempontoktól az átlátható szempontokig

Eredeti szempont	Felismert probléma	A tanulók számára átfogalmazott szempont
	Túl általános? Megfigyelhető? Személyes ízléstől függ?	
	Megértenék a tanulók, hogy mit kell tenniük a fejlődéshez?	
	Összhangban van a tanultakkal és a feladattal?	
	Elkerüli a tanulástól független tényezők értékelését?	

Javasolt prompt az MI-vel végzett ellenőrzéshez

Járj el szakképzési értékelési szakértőként. Tekintsd át ezt a feladatot és ezeket az értékelési szempontokat. Keresd meg a kétértelmű szempontokat, a nehezen megfigyelhető teljesítményt leíró megfogalmazásokat, az átfedő szinteket, az esetleges torzításokat és a tanulók számára nehezen érthető részeket. Javasolj javításokat, de minden módosítást indokolj meg. Ne találj ki olyan tanulási eredményeket, amelyek nem szerepelnek a megadott információkban.

Az értékelőtáblázat kipróbálása

Vizsgált tanulói munka vagy teljesítmény	Bizonytalanság vagy nézeteltérés a tanárok között	Az értékelőtáblázat módosítása
A jelű példa		
B jelű példa		
A legtöbb nézeteltérést okozó szempont		
Pontosításra szoruló szintleírás		

A munka eredménye

A csoport bead egy átdolgozott, tanulóknak szóló értékelőtáblázatot, egy rövid tájékoztatót az átlátható értékelésről, és megindokol három, a munka során hozott döntést.

Beadandó anyag	Kötelező tartalom
Átlátható értékelőtáblázat	4–5 szempont, jól elkülönülő szintek, érthető nyelvezet és szükség esetén súlyozás.
Tájékoztató a tanulóknak	Mit értékelnek, mit nem, hogyan használják az értékelőtáblázatot, és hogyan segítheti a fejlődést.
Az MI használatának dokumentálása	A használt prompt, a kapott javaslat, az elfogadott és elutasított módosítások, valamint ezek indoklása.

A gyakorlat értékelési szempontjai

- Az értékelőtáblázat összhangban van a feladattal és az értékelendő tanulási eredményekkel.
- A szempontok megfigyelhető teljesítményt írnak le, nem általános benyomásokat.
- A szintek átfedés nélkül különítik el a munka minőségét.
- A tanulók már a feladat elvégzése előtt megértik a megfogalmazásokat.
- A tanári csoport dokumentálja az MI hozzájárulását és a saját döntéseit.

Értékelési útmutató a csoportvezetőnek

Nincs egyetlen helyes megoldás. A gyakorlat akkor sikeres, ha a csoport bemutatja, hogyan jutott el az ösztönös vagy alig kimondott szempontoktól a közös, megfigyelhető és a tanulók számára is érthető szempontokig.

- Az MI az ellenőrzés és az összehasonlítás eszköze legyen, ne az értékelőtáblázat egyedüli szerzője.
- A tanulói munkákon végzett kipróbálás vezessen érdemi módosításokhoz a szintleírásokban.
- A végleges változat tegye lehetővé, hogy a különböző tanárok hasonlóan értelmezzék a szempontokat.
- Az értékelőtáblázat már a beadás előtt segítsen a tanulóknak megérteni, hogyan fejlődhetnek, ne csak az osztályzat kézhezvétele után.

Zárás: alkalmazás a tanításban

Záró kérdés	A csoport válasza
Az értékelőtáblázat melyik megfogalmazása okozhat bizonytalanságot a tanulóknak?	
Melyik szempont javult a legtöbbet az MI-vel végzett ellenőrzés után?	
Melyik emberi döntést nem szabad az MI-re bízni?	

Szerzői jog © 2026 VITA Konzorcium

Ez a mű a Creative Commons Nevezd meg! – Így add tovább! 4.0 Nemzetközi Licenc (CC BY-SA 4.0) feltételei szerint újra felhasználható és átdolgozható.

Az Európai Unió finanszírozásával. A kifejtett nézetek és vélemények kizárólag a szerző(k)éi, és nem feltétlenül tükrözik az Európai Unió vagy a Nemzeti Ügynökség álláspontját.